

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14CoP/17/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313212823
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8313212823.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a sudcov JUDr. Milana Šebeňa a JUDr. Mareka Kohúta v právnej veci navrhovateľky: C. P., rodenej T. - G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. XXX, toho času X. K. X, zastúpenej JUDr. Františkom Svatuškom, advokátom, Námestie slobody 25, Humenné proti odporcovi: C. P., nar. X.XX.XXXX, bytom T. XXX, zastúpenému JUDr. Ľudmilou Kavuličovou, advokátkou, 26. novembra 1510/3, Humenné, za účasti maloletého C. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, Kukorelliho 1, 066 70 Humenné, o rozvod manželstva a o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 10P/280/2013 - 117 zo dňa 11.6.2014 zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, t. j. vo výroku o zverení maloletého do starostlivosti navrhovateľky, o výživnom, o úprave styku odporcu s maloletým, o náhrade trov konania i o náhrade trov štátu.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom rozhodol, že :

„Manželstvo navrhovateľky C. P. a odporcu C. P. uzavreté dňa XX.X.XXXX v X. K., ktoré je zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu T. vo zväzku X, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom X rozvádza.

Na čas po rozvode zveruje maloletého C. P., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok.

Návrh odporcu na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti alebo do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov zamieta .

Odporca je povinný prispievať na výživu maloletého C. P. sumou 40 eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám navrhovateľky od právoplatnosti tohto rozsudku.

Upravuje styk odporcu s maloletým C. P. takto:

„Odporca je oprávnený stretávať sa maloletým C. P. každý páry vikend od piatku od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod. s tým, že otec si maloletého vyzdvihne a odovzdá po skončení styku navrhovateľke v mieste bydliska maloletého.

Odporca je oprávnený stretávať sa s maloletým v čase letných prázdnin od 1.7. od 10.00 hod do 15.7. do 17.00 hod a od 1.8. od 10.00 hod. do 15.8. do 17.00 hod., každý nepárny rok v čase Vianočných sviatkov od 23.12. od 10.00 hod. do 25.12. do 17.00 hod., každý páry rok od 26.12. od 10.00 hod. do 28.12. do 17.00 hod. s tým, že otec si maloletého vyzdvihne a po skončení styku ho odovzdá matke v mieste bydliska maloletého.“

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Náhradu súdneho poplatku Slovenskej republiky nepriznáva.

Úhradu nákladov na znalecké dokazovanie Slovenskej republiky nepriznáva.“

V dôvodoch rozsudku uviedol, že navrhovateľka sa v konaní domáhala, aby súd jej manželstvo s odporcom rozviedol, maloletého C. P. nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode zveril do jej osobnej starostlivosti, zaviazal otca maloletého prispievať na výživu maloletého sumou 100,- eur mesačne a zároveň, aby upravil styk odporcu s maloletým. Odporca s návrhom na rozvod manželstva súhlasil, avšak navrhol u maloletého striedavú starostlivosť s tým, aby sa odovzdanie dieťaťa vykonávalo vždy v nedeľu, pretože maloletý od septembra nastúpi do školy. Ak súd nerozhodne o striedavej starostlivosti navrhuje, aby bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti odporcu. Matka maloletého absolútne so striedavou starostlivosťou nesúhlasila s tým, že nepopiera právo otca stretávať sa s maloletým, ale vzhľadom na skutočnosť, že maloletý nastúpi do školy v septembri je potrebné, aby sa maloletý stabilizoval, aby mal jednotné výchovné prostredie a aby jeho vstup do 1. ročníka prebehol bez problémov.

Z vykonaného dokazovania súd prvého stupňa zistil, že účastníci konania uzatvorili manželstvo dňa XX.XX.XXXX, pričom u oboch išlo o prvé manželstvo. Obaja majú národnosť slovenskú, štátnu príslušnosť SR a posledné spoločné bydlisko mali v T.. Z manželstva pochádza maloletý syn C. P., nar. XX.XX.XXXX. Vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené a trvalo rozvrátené, aj odporca s rozvodom manželstva súhlasil. Účastníci konania takmer rok nežijú v spoločnej domácnosti, pričom podľa názoru súdu hlavným dôvodom pre rozpad manželstva bola skutočnosť, že obojstranne do tohto manželského spoluzitia účastníkov konania zasahovali rodičia účastníkov konania a tak isto svoj podiel na rozvrate manželstva mala aj tá skutočnosť, že odporca sa podrobil ťažkej operácii, následkom čoho zostal invalidný a následkom čoho sa podľa vyjadrenia navrhovateľky zmenilo aj jeho celkové správanie. V priebehu konania nedošlo k žiadnej zmene ohľadom spoluzitia medzi účastníkmi konania a preto je súd toho názoru, že od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia, preto súd prvého stupňa manželstvo účastníkov konania rozviedol. Poukázal pritom na aplikáciu ust. § 23 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej aj ZR).

V ďalšom prvostupňový súd poukazuje na aplikáciu ust. § 24 ods. 1 ZR, podľa ktorého v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti prispievať na jeho výživu alebo schváliť dohodu rodičov o výške výživného. Pre účely tohto právneho posúdenia okrem vyjadrení samotných rodičov maloletého pochádzajúceho z manželstva poukázal prvostupňový súd aj na stanoviska i správy opatrovníka i na závery v konaní podaného znaleckého posudku č.2/2014 znalkyne PhDr. K. Y.. Zo správy opatrovníka z konzultácií s rodičmi a s maloletým na oddelení poradensko-psychologických služieb zo dňa 5.11.2013 vyplynulo i to, že otec aj matka sa dostavili na úrad práce a boli nespokojní s tým, ako prebiehajú stretnutia otca so synom. Z toho dôvodu z tejto správy vyplýva, že aj naďalej bude stretávanie sa otca s maloletým synom problematické. Napätie a konflikty medzi rodičmi spôsobujú

aj ťažkosti a zmätok v prežívaní u maloletého C., ktorý potrebuje pre svoj zdravý psychický a sociálny vývoj stabilné a prijímajúce prostredie sýtené spoluprácou oboch rodičov. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že medzi maloletým C. a matkou je vytvorená veľmi silná citová väzba tak isto ako medzi maloletým C. a jeho otcom. U dieťaťa vzhľadom na citovú väzbu u oboch rodičov by bola vhodná striedavá starostlivosť v týždňových intervaloch a je v záujme maloletého dieťaťa, aby si zachovalo a ďalej rozvíjalo vzájomné citové puto s otcom. V prípade, že bude dieťa zverené jednému z rodičov, doporučila znalkyňa upraviť styk s druhým rodičom na predĺžené víkendy v párných kalendárnych týždňoch od piatku do pondelka a každú stredu až štvrtok s prenocovaním počas jednej noci, a to aj s výberom a následným odvedením do materskej škôlky. Súd so zvážením všetkých týchto okolností, s prihliadnutím aj na závery znaleckého dokazovania, dospel k záveru, že najmä vzhľadom na skutočnosť, že od septembra tohto roku maloletý začne navštevovať 1. ročník základnej školy, a preto potrebuje stabilné výchovné prostredie, aby sa mohol dobre aklimatizovať na nové podmienky pri nástupe do 1. ročníka základnej školy, považuje momentálne za vhodnejšie, aby bol zverený do osobnej starostlivosti matky. Je nepochybné, že maloletý má vytvorený veľmi dobrý a hlboký citový vzťah k obojmu rodičom, i to, že zo znaleckého posudku vyplýva, že je tu vhodná aj striedavá starostlivosť, ale na druhej strane je tak isto preukázané, že rodičia maloletých detí nedokážu medzi sebou komunikovať, navzájom sa napádajú, čo negatívne vplýva aj na maloletého. Tak isto zo správania maloletého vyplýva, že v čase, keď je u svojho otca je ním ovplyvňovaný, pretože jeho správanie je nezvládnuteľné po príchode domov k matke od otca. Až neskôr, keď sa maloletý upokojí, sa opätovne obnovia vzťahy medzi maloletým a matkou. Rodičia maloletého nedokážu medzi sebou komunikovať bez toho, aby dochádzalo k vzájomnému napádaniu a k hádkam. Vzájomná komunikácia je pri striedavej starostlivosti základnou podmienkou na to, aby táto striedavá starostlivosť mohla fungovať, pretože najmä v čase, keď maloletý má nastúpiť do 1. ročníka základnej školy je potrebné, aby si rodičia navzájom odovzdávali informácie týkajúce sa najmä školy. V súčasnosti však komunikácia medzi rodičmi nefunguje, čo vlastne vyplýva aj z vyjadrenia odporcu, ktorý ani nesúhlasí, aby maloletý navštevoval Základnú školu na ulici T. v Y., kam ho matka zapísala a tak isto vyjadril aj nesúhlas s tým, aby maloletý navštevoval predškolské zariadenie v Y., kde maloletý chodí už takmer polroka s odôvodnením, že v čase, keď si ho vyberá z tejto škôlky, musí si požičiavať osobné motorové vozidlo, hoci rovnako dobrá škola a škôlka sa nachádzajú aj v obci T.. Z toho dôvodu sa javí súdu ako vhodnejšie momentálne nezverovať maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a vyčkať so striedavou starostlivosťou aspoň do ukončenia 1. ročníka základnej školy, aby sa maloletý na nové podmienky štúdia na základnej škole aklimatizoval. Preto súd maloletého zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľky.

Pri určovaní výšky výživného zo strany otca súd vychádzal z toho, že navrhovateľka poberá sociálnu dávku vo výške 79,- eur mesačne, plus pracuje na dohodu, kde si dokáže zarobiť 30 - 35,- eur mesačne, poberá rodinné prídavky na jedno dieťa, ktoré jej vlastne preposiela odporca a tak isto jej odporca platí výživné vo výške 27,13 eur a dlžné výživné vo výške 20,- eur. Navrhovateľka spolu s maloletým žije v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi. Odporca je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 280,40 eur mesačne a poberá aj príspevok z úradu práce vo výške 33,09 eur ako príspevok na benzín, platí byt, v ktorom spoločne rodina bývala 93,32 eur, preddavok za elektrinu 10,- eur, poisťné pre seba a pre syna po 13,28 eur a výživné pre maloletého vo výške 27,13 eur, ako aj dlžné výživné vo výške 20,- eur a paušál za telefón vo výške 20,- eur mesačne. Na základe jeho príjmov a výdavkov súd je toho názoru, že odporca je schopný prispievať na výživu maloletého sumou 40,- eur mesačne, pričom súd prihliadol aj na tú skutočnosť, že maloletý v septembri tohto roku nastúpi do 1. ročníka základnej školy, kedy sa zvýšia jeho náklady na zakúpenie základných školských pomôcok. Keďže otec v súčasnosti zvláda platiť výživné spolu so zaostalým výživným v celkovej výške 47,- eur, súd je toho názoru, že ani v budúcnosti nebude mať problém zo svojho príjmu (aj keď ním je len invalidný dôchodok) uhradiť výživné vo výške 40,- eur. Preto súd určil výživné 40,- eur mesačne od právoplatnosti tohto rozsudku.

S odkazom na ust. § 25 ods. 1, 2 ZR upravoval súd prvého stupňa i styk otca so synom. Aj tu zdôraznil závery znaleckého dokazovania, z ktorých jednoznačne vyplýva, že je potrebné v prípade, že súd zverí maloletého do osobnej starostlivosti matky, udržať čo najširší styk otca s maloletým. S prihliadnutím aj na túto skutočnosť súd upravil styk otca s maloletým tak, že tento je oprávnený stretávať sa s ním každý párný víkend od piatku do nedele, a to od piatku od 17.00 hodiny do nedele do 17.00 hodiny s tým, že otec si maloletého vyzdvihne a odovzdá matke v mieste bydliska maloletého. S prihliadnutím na to, že od septembra maloletý nastúpi do 1. ročníka základnej školy, bolo by pre neho spočiatku stresujúce nocovať a meniť miesto pobytu v priebehu týždňa. Je potrebné, aby pri nástupe na základnú školu

mal maloletý jednoznačne jednotný režim a jednotné výchovné prostredie. Z toho dôvodu súd počas týždňa styk otca s maloletým neupravil. Zároveň súd určil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým počas letných prázdnin od 1.7. od 10.00 hodiny do 15.7. do 17.00 hodiny a rovnako od 1.8. od 10.00 hodiny do 15.8. do 17.00 hodiny, pričom si maloletého vyzdvihne v mieste bydliska maloletého. Počas Vianočných sviatkov súd upravil styk tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny rok od 23.12. od 10.00 hodiny do 25.12. do 17.00 hodiny a každý páry rok od 26.12. od 10.00 hodiny do 28.12. do 17.00 hodiny. Matka síce uviedla, že styk môže byť od 8.00 hodiny, ale súd prihliadol aj na vzdialenosť medzi účastníkmi konania aj na skutočnosť, že ide o dni, ktoré sú voľné, aby si maloletý mohol oddýchnuť, preto určil začiatok stretnutia na 10.00 hodinu.

Výrok o náhrade trov medzi účastníkmi odôvodnil prvostupňový súd aplikáciou ust. § 144 O.s.p. Konštatoval, že náhradu trov konania účastníkom nepriznáva, pretože nezistil žiadne okolnosti ani pomery účastníka, ktoré by priznania týchto trov odôvodňovali.

Nespoplatnenie konania súdnym poplatkom odôvodnil aplikáciou ust. § 2 ods. 2 Zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a tým, že povinnosť zaplatiť súdny poplatok odporca nemá v konaní o rozvod manželstva, ak súd tak rozhodne, alebo ak uloží náhradu trov konania poplatníkovi. Odporcovi pre predpoklady oslobodenia od platenia súdnych poplatkov (bola mu priznaná bezplatná právna pomoc Centrom právnej pomoci) neukladal poplatkovú povinnosť, hoci návrhu na rozvod bolo vyhovené.

Aj výrok o náhrade trov štátu bol odôvodnený s odkazom na ust. § 148 ods. 1 O.s.p. Uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 10P 208/2013 súd priznal znalkyni PhDr. K. Y. odmenu za znalecké dokazovanie vo výške 336 eur, ktoré jej boli vyplatené zo štátnych prostriedkov. Navrhovateľke bola priznaná bezplatná právna pomoc Centrom právnej pomoci, a teda sú u nej predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Odporca je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 280,40 eur mesačne a poberá aj príspevok z úradu práce vo výške 33,09 eur ako príspevok na benzín. Aj u neho sú predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, preto náhradu za vyplatenú odmenu znalkyni súd Slovenskej republiky nepriznal.

Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie odporca. Výslovne namieta výrok o zverení maloletého do starostlivosti matky, zamietnutie jeho návrhu na zverenie dieťaťa do jeho starostlivosti alebo do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, výrok o jeho povinnosti prispievať na výživu sumou 40,- eur mesačne, i výrok o úprave styku s maloletým.

Považuje záver súdu prvého stupňa o zverení do starostlivosti matky za nesprávny. Prvostupňový súd v tomto smere zdôraznil potrebu stabilného výchovného prostredia, aby sa maloletý mohol aklimatizovať, najmä v nadväznosti na jeho nástup do základnej školy. V znaleckom posudku, ktorý bol v konaní podaný, je konštatovaný veľmi silný citový vzťah maloletého s otcom. Maloletý vysielal viac pozitívnych emócií k otcovi než k matke a taktiež viac pozitívnych emócií prijímal od svojho otca než od matky. Pri stretnutiach u kolízneho opatrovníka bol v prítomnosti matky maloletý ustrašený, nekomunikoval a odpovedal na otázky len po výslovnom súhlase matky. To isté bolo aj pri znaleckom dokazovaní. Úplne opačná situácia bola v prípade, keď maloletý komunikoval za prítomnosti otca. Komunikácia bola bez problémov a bez problémov sa maloletý podrobil hravým formám psychologických šetrení. Do rozhodnutia Okresného súdu Humenné sp. zn. 10P 288/2013 zo dňa 28.11.2013 sa neumožňoval otcovi maloletého styk s maloletým. Bránenie styku po takú dlhú dobu malo za následok, že maloletý bol vo veľmi zlom psychickom stave, vystrašený a neschopný akejkoľvek komunikácie. Aj v záujme stabilizácie maloletého pred nástupom do základnej školy navrhoval pred súdom prvého stupňa zverenie dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti. Matka, napriek jeho nesúhlasu, zapísala dieťa do školy v Y., ktorá je vzdialená od miesta jeho bydliska, či aktuálneho bydliska matky cca 20 km. Matka pritom odmietla maloletého zapísať do Základnej školy v T.. Neakceptovala potreby a záujmy maloletého, cestovanie do školy, ktorú maloletému zvolila matka bude spojené so stresovaním spojeným so zbytočným ranným vstávaním i presunom autom alebo autobusom do školy, ktorú bude maloletý navštevovať. Základná škola, ktorú budú navštevovať jeho kamaráti, a ktorá sa nachádza v prostredí, ktoré mu je dobre známe, je k dispozícii v blízkosti bydliska oboch rodičov. Aj toto svedčí o záujme matky, ktorá uprednostňuje svoje záujmy pred potrebami maloletého. Otec maloletého neustále pred súdom prvého stupňa, ale i teraz, upozorňuje na

to, že maloletý prichádza na styk s ním vo veľmi zlom psychickom stave. Je v neustálom psychickom napätí a pri každom zvonení telefónu sa strhne s otázkou, či mu volá mama. Maloletý sa obáva úprimne rozprávať o tom, ako sa má, čo robí, keď je u mamy v X. K. a prosí otca, aby matke nehovoril nič o tom, čo mu povie a o čom sa rozprávajú. Odmieťa prijímať darčeky, lebo mu ich mama vyhodí. Matka maloletého tým dieťa psychicky deptá a neúmerne fyzicky trestá. Viacnásobne to oznámil aj kolízneho opatrovníkovi. Navrhovateľka nebola schopná maloletého zatiaľ stabilizovať, vytvoriť mu prostredie, v ktorom by cítil istotu a pohodu. Jej nespracované emócie vo vzťahu ku odporcovi sa naplno prejavujú pri akomkoľvek stretnutí aj za prítomnosti maloletého. Styk s dieťaťom nie je iba o tom, aby malo uspokojené základné biologické potreby, ale ide najmä o citovú blízkosť, vzájomnú dôveru, schopnosť priblížiť sa jeho detskému svetu, rozumieť jeho prežívaniu, akceptovať jeho detskú osobnosť, poskytnúť dieťaťu pocit bezpečia a istoty a vytvoriť prostredie, ktoré k tomu prispeje, komunikovať s ním a venovať sa mu. Otec toto svojmu synovi dáva, otec v ňom rozvíja jeho svet poznatkov, zaujíma sa o jeho potreby, číta mu rozprávky, hraje sa s ním, sú teda predpoklady a možnosti maloletého stabilizovať a pripraviť ho aj na striedavú starostlivosť oboch rodičov. Pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí musí byť prvoradým hľadiskom záujem dieťaťa. Toto konajúci súd nezohľadňoval, a preto zverenie dieťaťa do starostlivosti matky je podľa odporcu nesprávnym. Vytýka súdu prvého stupňa aj to, že neskúmal dostatočne aj podmienky pre určenie výživného zo strany otca. Odporca si na úhradu výživného pravidelne požičiava buď od svojej matky, alebo od svojho brata. Jeho finančné pomery mu s ťažkosťami umožňujú platiť samotné výživné vo výške, ktorá bola naposledy určená sumou 27,13 eur mesačne.

Navrhuje preto, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že maloletého zverí na čas po rozvode manželstva do starostlivosti odporcu, ktorý ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok a zároveň sa upraví styk matky s maloletým tak, že navrhovateľka bude oprávnená sa stýkať s maloletým každý párný kalendárny týždeň od piatku do nedele do 16.00 hod.. Navrhovateľku žiada zaviazat' prispievať na výživu maloletého k jeho rukám vo výške 27,13 eur mesačne.

Navrhovateľka vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedla, že zverenie maloletého do osobnej starostlivosti otca nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a je v absolútnom rozpore so záujmami maloletého syna. Z dokazovania pred súdom prvého stupňa i zo záverov konzultácií u opatrovníka jednoznačne vyplynulo, že stretávanie otca s maloletým je problematické. Navrhovateľka nikdy nepopierala právo otca sa stretávať so synom i udržiavať medzi nimi pravidelný kontakt, na druhej strane je však dôvodná obava o psychický vývoj maloletého, ktorý je zo strany otca zneisťovaný, zavražďovaný a navádzaný na to, aby matke nedôveroval. Veľmi dobre o tom vypovedá skutočnosť, že otec maloletého doslova strašil tým, že bude od septembra navštevovať dve základné školy, z čoho mal syn veľké obavy, ktoré sa prejavovali aj nespavosťou. Otec sa synovi mal vyjadrovať aj v tom zmysle, že ak neostane s ním, tak pôjde do detského domova. Toto syn povedal matke po príchode z návštevy u otca. Pred súdom prvého stupňa bol odporca pristihnutý pri viacerých klamstvách namierených proti navrhovateľke v snahe ju očierniť. Zámerne klamal kolíznej opatrovníčke o nevhodných podmienkach v rodinnom dome, v ktorom navrhovateľka s maloletým aktuálne žije. Po prešetrení v mieste bydliska kolízny opatrovník konštatoval, že podmienky, v ktorých žije maloletý s matkou sú vhodné a tvrdenia otca sa ukázali ako účelové a klamlivé. Snahy očierniť matku sa prejavili aj pri realizácii odporcom podaného trestného oznámenia súvisiace s úrazom syna, i tieto tvrdenia otca boli nakoniec objasnené ako klamstvo. Maloletý matku vníma ako stabilný bod, napriek tomu odporca chce dosiahnuť, aby maloletý bol zverený do jeho osobnej starostlivosti. Navrhovateľka žila s odporcom v spoločnej domácnosti dosť dlhú dobu, a tak, ako uvádzala v konaní o rozvod manželstva, medzi dôvody rozvodu patrilo aj to, že sa zmenila osobnosť odporcu v dôsledku jeho choroby. Odporca neustále spochybňuje ju ako matku v očiach maloletého, rozširuje o nej nepravdy a lži pred tretími osobami, preto je navrhovateľka presvedčená, že v dôsledku odporcových psychických problémov má dôvodnú obavu o zdravý vývoj svojho syna. Súhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že vzhľadom na problémy medzi rodičmi, na neschopnosť ich vzájomnej komunikácie i nemožnosť zhody medzi nimi v základných otázkach týkajúcich sa maloletého je dôležité, aby sa tieto negatívne situácie eliminovali na minimum, preto považuje zverenie syna do jej osobnej starostlivosti i realizovanú úpravu styku počas víkendov za správnu. Aj ona zdôrazňuje najmä skutočnosti súvisiace s nástupom maloletého do prvého ročníka základnej školy. Tvrdenia otca, že sa maloletý neaklimatizoval v predškolskom zariadení v Y. nie sú pravdivé. Maloletý si našiel množstvo kamarátov, s ktorými nastúpi do prvého ročníka. Navrhovateľka si aktívnym spôsobom hľadá prácu v Y. na plný úväzok, pretože každodenné dochádzanie do Y. považuje za normálnu súčasť života ľudí žijúcich na dedine. Ona nepodala odvolanie voči výroku o výživnom, pretože chcela uzavrieť tento spor s

odporcom. Domnieva sa, že odporca by si mal nájsť tiež prácu a začať riadne zarábať. Ak nie je schopný postarať sa sám o seba, ako sa chce postarať celodenne o maloletého syna. Nie je možné považovať za otcovskú starostlivosť to, že otec odvedie syna k svojim rodičom, ktorí sa majú o neho postarať. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Opatrovník maloletého v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu poukázal na obsah rozhodnutia vydaného v konaní sp. zn. 10P 288/2013. Do pozornosti dáva aj to, že znalecký posudok znalkyňou PhDr. K. Y. vo svojich záveroch odporúčajúcich striedavú osobnú starostlivosť je v rozpore s odborným materiálom: Kedy je striedavá osobná starostlivosť v záujme maloletého dieťaťa od autorky PhDr. Y. E., v ktorom sa zdôrazňuje to, že prechod a separácia dieťaťa od matky k otcovi a naopak, návrat od jedného rodiča k druhému majú byť kontinuálne, založené na dôvere neohrozujúceho nestresujúceho, netraumatizujúceho a láskyplného odovzdávania dieťaťa. Toto rodičia maloletého aktuálne nespĺňajú. Rodičom je aj naďalej poskytovaná psychologická pomoc za účelom zefektívnenia vzájomnej komunikácie medzi nimi. Z psychologických konzultácií s rodinou však vyplýva, že komunikácia medzi rodičmi maloletého je naďalej problematická. Navzájom sa obviňujú z neprimeraného správania v prítomnosti maloletého dieťaťa, čím prehľbujú obojstrannú neochotu rodičovsky spolupracovať vo veciach, ktoré sa týkajú maloletého. Z psychologických konzultácií vyplýva aj to, že z dôvodu absencie kooperatívnej spolupráce si maloletý C. v komunikácii s rodičmi vytvára obranné mechanizmy, ktorými sa snaží o pozitívny obraz u rodiča, v prítomnosti ktorého sa nachádza. Svojimi vyjadreniami, či správaním, však spôsobuje u rodičov obavy vedúce k obnoveniu ich konfliktných stretov a obviňovaniu. Rodičia by preto mali zabrániť negatívnemu dopadu vzájomných konfliktov a pomôcť dieťaťu dostať sa z už vzniknutých problémov, a to urovnaním vzťahu a komunikácie. Aj znalkyňa napokon konštatovala, že „vyjadrenia rodičov, čo a ktorému z nich dieťa povedalo na druhého rodiča treba brať s rezervou, vzhľadom na manipuláciu s dieťaťom na oboch stranách a tiež na ich sklon k subjektívnemu skresľovaniu pod vplyvom vlastných negatívnych emócií, čo ich vedie až ku vzájomnej kriminalizácii.“ Maloletý komunikoval s kolíznou opatrovníčkou a psychologičkou referátu postupne, aj to len prostredníctvom jedného z rodičov. Správanie maloletého sa zlepšilo aj podľa vyjadrenia vychovávateľiek v materskej škole, ktorú maloletý navštevuje. Spočiatku bol maloletý podľa ich vyjadrenia agresívny, nechcel chodiť do materskej školy. Oproti minulému roku sa maloletý zmenil, je smelší, hrá sa s deťmi, je veselý, zapája sa do hier s deťmi a podľa psychologičky referátu poradensko-psychologických služieb je v záujme maloletého dieťaťa, aby rodičia podporovali dohodnutú úpravu styku. Aj napriek možným prejavom dieťaťa, ktoré by mohli signalizovať problémy v adaptácii, potrebuje C. dlhšie časové obdobie na úplné zvládnutie tejto zmeny. Navodenie ďalších zmien vo veci úpravy styku môže dieťa traumatizovať a do budúcnosti spôsobiť problémy v prežívaní a správaní. Opatrovník poukazuje aj na dôvodovú správu k Zákonu o rodine na časť týkajúcu sa úpravy realizovanej v § 24 ods. 3, podľa ktorej majú rodičia aktívne hľadať vzájomnú dohodu o výchove a starostlivosti o dieťa a rodič, ktorý nebude ochotný alebo schopný dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa dáva týmto svojim správaním priestor na vlastnú diskvalifikáciu v konaní pred súdom. Zdôrazňuje to, že rodičia by mali aktívne hľadať dohodu o porozvodovej výchove detí za pomoci mediátora alebo psychológa. Opatrovník na základe výsledkov psychologických konzultácií na referáte poradensko-psychologických služieb navrhuje na základe výsledkov prvostupňového konania rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Pripája správu z poradensko-psychologického procesu z 19.5.2014 i odborný materiál, na ktorý odkazuje v obsahu podaného odvolania spracovaný klinickou psychologičkou PhDr. Y. D..

Na písomné vyjadrenie matky k odvolaniu podanému odporcom realizoval písomné stanovisko odporca podaním z 15.8.2014. Zdôrazňuje, že vo vyjadrení matka maloletého uvádza vymyslené a vykonštruované klamstvá. Odkazuje na závery znalkyne PhDr. K. Y., ktorá tiež v znaleckom posudku uviedla, že sa nepotvrdili slová matky, že dieťa sa otca bojí. Problémy pri stretávaní vznikli najskôr z toho, že maloletý sa často s otcom nestretával, pretože matka tomuto bránila. Hneď, ako mu boli upravené stretnutia so synom, došlo z jeho strany k náprave týchto vznikajúcich problémov. Obava o psychický vývoj maloletého C. je zavinená matkiným chovaním a správaním sa k synovi. Dáva do pozornosti opäť raz závery vyplývajúce zo znaleckého posudku, podľa ktorých matka je emočne nevysporiadaná, efektívne labilná, impulzívna, výbušná, chýba reflexia jej vlastného správania, netají pred chlapcom vlastné negatívne emócie a postoje vo vzťahu k otcovi, verbálne ich komentuje pred dieťaťom s emocionálnym akcentom, čo maloletý negatívne prežíva. On nikdy nemal snahu očierňovať matku pred súdmi, či kolíznou opatrovníčkou. Trestné oznámenie podával v súvislosti s úrazom syna a len preto, že okolo tohto úrazu bolo množstvo nejasností i veľa verzíí. Konal tak, ako by konal každý

starostlivý otec. On nemal žiadne problémy s políciou, nie sú o tom žiadne záznamy, nemá ani žiadne psychické problémy, ktoré matka uvádza. Opakovane zdôrazňuje závery z psychologického vyšetrenia maloletého znalkyňou. Nechcel komentovať komplikovanú rodinu navrhovateľky, v akých pomeroch vyrastal jej otec so súrodencami. Matka sa k svojmu synovi správa bezcitne a chladne, pretože vo svojom živote nezažila dostatok lásky od svojich konfliktných rodičov. Jej emočne labilná povaha môže vplývať na zdravý vývoj syna tak, ako sa to už preukázalo za posledný rok, čo je s ňou. Preto nemožno súhlasiť so zverením maloletého do jej starostlivosti. Maloletý nastupuje do školy a je jedno do ktorej školy nastúpi, obidve sú pre neho vhodné, ale nezvládne školu, keď nebude s otcom častejšie, ako len každý druhý víkend. Keby matke záležalo na svojom maloletom dieťati, tak by ho neľahala násilím a šmykom do škôlky a trápila s tým dieťa, keď každý deň prechádza pri jeho bývalej škôlke v T., na ktorú sa chlapec usmieval a tešil, ako to bolo preukázané na znaleckom dokazovaní. Takisto to je aj so školou. Počas manželstva sa prevažne staral o syna on, pretože v mladom veku ho postihla ťažká choroba, bol tak odkázaný byť doma, a preto všetky potreby maloletého každodenne vnímal a s radosťou sa na výchove intenzívne podieľal. So synom sa zdržiava v byte, ako aj v rodinnom dome svojej matky. Maloletý je živé dieťa, a preto má u jeho matky dosť priestoru v uvedenom dome na svoje nápady, ako len sedieť v byte. Jeho matka je zamestnaná, pracuje na zmeny, týždeň ráno a týždeň poobede, brat pracuje v zahraničí, je doma prevažne raz za tri mesiace. Tvrdenia navrhovateľky o tom, že dieťa bude v starostlivosti len jeho matky sú len tvrdeniami so snahou uškodiť jemu pri zverení maloletého do jeho starostlivosti. Navrhovateľka počas trvania tohto sporu si v súvislosti s maloletým robila to, čo ona chcela, tak to bolo so škôlkou aj so školou a aj vtedy, keď uniesla syna do L. a on o ničom nevedel. Už rok nikto nemôže navrhovateľku prinútiť o kontakt otca so synom, každý len jej verí a otec tu nemá žiadne právo. Na zachovanie vzťahu dieťaťa k obidvom rodičom nestačí u otca len tzv. párnovíkendovstvo, toto je v rozpore so záujmami dieťaťa. Znalkyňa v konaní uzavrela, že maloletý musí mať s otcom maximálne stretnutia, a to pre svoj psychický vývoj. Žiada preto súd o pomoc pri objektívnom zverení syna do jeho starostlivosti, aby sa skončilo jeho psychické a fyzické týranie, aby mal kľudné detstvo a hlavne otecka a mamku.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) na prejednanie podaného odvolania nariadil pojednávanie. Na nariadenom pojednávaní doplnil dokazovanie oboznámením aktuálnej správy o pomeroch maloletého súvisiacich s nástupom do základnej školy, oboznámil sa s rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 10P 288/2013-56 z 2.4.2014 a na základe zásad vyplývajúcich z § 212 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok i konanie, ktoré mu predchádzalo. Mal na zreteli, že výrok rozsudku prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnuté o rozvode manželstva i výrok rozsudku prvého stupňa v tej časti, ktorou bolo rozhodnuté o nespoplatnení návrhu na rozvod manželstva nadobudli právoplatnosť a nebolo oprávnením ani povinnosťou odvolacieho súdu toto rozhodnutie v týchto odvolaniach nenapadnutých výrokoch preskúmať (§ 159 ods. 1, 2, § 206 ods. 2 O.s.p.). Pri preskúmaní zostávajúcich napadnutých výrokov rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd mal na zreteli viazanosť dôvodmi podaného odvolania. Aj na základe výsledkov doplnenia dokazovania odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu, či zrušenie výrokov rozsudku súdu prvého stupňa o zverení maloletého do starostlivosti matky, o výživnom, či o úprave styku.

Prvostupňový súd pre účely rozhodnutia o tejto časti konania súvisiacej s prejednaním návrhu na rozvod manželstva vykonal v potrebnom rozsahu dokazovanie a zo skutkových okolností zistených na základe vykonaného dokazovania vyvodil aj správny právny záver.

Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, na ktoré v podrobnosti odkazuje. Aj odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvého stupňa s tým, že aktuálne nie je vhodná striedavá starostlivosť rodičov o maloletého. Maloletý, ktorý nastúpil aktuálne do prvého ročníka základnej školy má v prostredí matky vytvorené podmienky pre riadnu výchovu. Aj obsahy písomných podaní účastníkov konania, či ich vyjadrenia pred odvolacím súdom svedčia o absencii kooperatívnej spolupráce rodičov ohľadom maloletého. Navzájom sa rodičia obviňujú z neprimeraného správania, svojimi vyjadreniami spôsobujú len obavy vedúce k obnoveniu ich konfliktných stretov, či obviňovaniu. Kolízny opatrovník a napokon i znalkyňa pred súdom prvého stupňa zdôrazňovali potrebu maloletého C. v dlhšom časovom období úplne zvládnuť zmeny, ktoré nastali v súvislosti s rozvodom manželstva jeho rodičov i s konfliktmi, ktoré medzi nimi v tomto smere vznikli. Maloletý v prvotných kontaktoch so základnou školou sa adaptoval správne, o čom svedčí aj podaná správa v odvolacom konaní a

otcove tvrdenia o problémoch s adaptáciou v škole, ktorú zvolila matka, sa nepotvrdili. Nepotvrdili sa ani otcove tvrdenia o nevhodnom správaní matky vo vzťahu k maloletému, ktoré by ho mali traumatizovať a nepriaznivo vplyvať na jeho vývoj.

Pri stotožnení sa so súdom prvého stupňa akcentujúcim potrebu stabilného prostredia v nadväznosti na aktuálnu prípravu žiaka prvého ročníka základnej školy aj odvolací súd je toho názoru, že je v záujme maloletého, aby dieťa bolo zverené do starostlivosti matky a aktuálny stav konfliktných situácií medzi rodičmi neodôvodňuje záver, ktorý by zakladal rozhodnutie o striedavej starostlivosti rodičov. Orgán starostlivosti o deti realizoval aj samotné šetrenia a výsledky tohto šetrenia opakovane dal súdu prvého stupňa napokon i odvolaciemu súdu na vedomie. Psychologická pomoc poskytovaná referátom poradensko-psychologických služieb zatiaľ nedoznala takých výsledkov, ktoré by svedčili takej vzájomnej komunikácii rodičov, ktorá by viedla k nevytváraniu konfliktných situácií aj pri odovzdávaní dieťaťa jedným rodičom druhému, ktoré sa predpokladá pri striedavej starostlivosti. Odvolací súd sa preto stotožňuje s opatrovníkom, ak tieto skutočnosti zdôraznil pre záver o potrebe zverenia dieťaťa do starostlivosti jednému z rodičov, v danom prípade matke.

Nebol dôvod preto na zmenu, či zrušenie rozhodnutia o zverení maloletého do starostlivosti matky, či výroku o nevyhovení návrhu odporcu na zverenie dieťaťa do jeho starostlivosti, či do striedavej starostlivosti oboch rodičov.

V tejto súvislosti odvolací súd je toho názoru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nemuselo ani obsahovať výrok o zamietnutí návrhu otca na zverenie maloletého do jeho starostlivosti, či do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pretože ide o konanie, ktoré je spojené s konaním o rozvod manželstva a charakter takého konania je taký, že súd nie je viazaný formuláciou navrhovaného rozsudového výroku, pretože konanie možno začať aj bez návrhu.

Aj výrok o povinnosti odporcu prispievať na výživu maloletého sumou 40,- eur mesačne zodpovedá pravidlám vyplývajúcim z ust. § 62 ods. 1, 2, 3, 5 ZR i § 75 ods. 1 ZR. V schopnostiach a možnostiach povinného odporcu je prispievať výživným vo výške 40,- eur. Ani pomery, na ktoré poukazuje on mu v tomto smere nebránia takejto výživnej plniť. Výživné o rozsahu 40,- eur zodpovedá odôvodneným potrebám maloletého. Nemožno v tomto smere opomíňať ani to, že určené výživné len v malom rozsahu presahuje minimálny rozsah výživného, ktorý v zmysle § 62 ods. 3 ZR musí platiť každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery.

Aj výrok teda o výživnom je podľa názoru odvolacieho súdu vecne správny.

Uplatnené odvolacie dôvody neakcentujú spochybňovanie záverov o rozsahu upraveného styku odporcu so synom. Neobsahujú výhrady o potrebe širšieho kontaktu pri stretávaní, aj keď možno vychádzať z toho, že ak odporca žiadal o zverenie dieťaťa do svojej starostlivosti, mal na zreteli potrebu širšieho kontaktu so synom. Odvolací súd v tejto súvislosti je toho názoru, že prvostupňový súd správne aj pri úprave styku zdôraznil aktuálne potreby maloletého súvisiace s prípravou do základnej školy. V ostatnom je výrok rozhodnutia súdu o stretávaní otca s maloletým či už v čase prázdnin alebo v čase sviatkov úplne štandardný, a preto nebol dôvod ani na zmenu rozhodnutia o úprave styku.

K tomu sa žiada dodať len to, že povinnosťou matky je pripraviť syna na styk s otcom nielen po stránke „materiálnej“ ale aj pozitívne na maloletého vplyvať tak, aby sa do budúcnosti realizoval styk minimálne v rozsahu, ako je to upravené v súdnom rozhodnutí.

Z týchto dôvodov v označených výrokoch vo veci samej je rozhodnutie súdu prvého stupňa vecne správne a tak, ako je uvedené vyššie, odvolací súd sa s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa stotožňuje s tým, že ich podporujú aj výsledky vyššie uvedeného doplneného dokazovania realizovaného odvolacím súdom.

Z týchto dôvodov v týchto napadnutých výrokoch odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

Výslovné v podanom odvolaní odporca nenapáda výroky o náhrade trov štátu ani o náhrade trov medzi účastníkmi. Štát, ktorý je účastníkom konania v časti rozhodujúcej o náhrade trov štátu odvolanie nepodal.

Pretože výroky o náhrade trov štátu a náhrade trov medzi účastníkmi sú závislé na rozhodovaniach o vyššie uvedených predmetoch konania, boli predmetom prieskumu odvolacieho súdu pri aplikácii § 206 ods. 2 O.s.p.. Pri týchto záveroch súdu prvého stupňa odvolací súd nezistil také pochybnosti, ktoré by boli dôvodom pre zmenu týchto rozhodnutí a odvolací súd pri potvrdzovaní výrokov o výchove, o výžive, či úprave styku, nemal dôvod ani na zmenu týchto súvisiacich výrokov rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Z týchto dôvodov aj v týchto výrokoch rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. bolo potvrdené.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p..

Predmetom odvolacieho konania boli len nároky, ktoré môžu byť predmetom konania aj bez návrhu, preto v týchto konaniach zo zásady platí záver, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 Zák. č. 957/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.